

MASARYKOVA UNIVERZITA

Metodika 2012

**... další kuriozity v hodnocení
a financování VaV...**

Připomínka minulých Metodik – I

Zkoumali jsme tady kdysi Metodiky hlavní rysy –
– Technopolis zjistil hned, co píšeme osm let:

➤ Chybné předpoklady Metodik

- umístění VO na univerzální stupnici váženého počtu výsledků je parametr předurčený pro diferencované institucionální financování VO,
- též parametr určuje kvalitu a efektivitu výzkumné organizace,
- na univerzální stupnici lze převést hodnocení všech oborových skupin,
- mnohorozměrnou veličinu lze vyjádřit jedním číslem,
- kvalitu lze posoudit prostřednictvím kvantity (bez ohledu na obsah).

Připomínka minulých Metodik – II

❏ Co zjistil Technopolis?

- redukcionismus (ve smyslu trivializace hodnocení omezením na výčet kategorií výstupů),
- retrospektivita (zohlednění jen výsledků dosahovaných v minulosti),
- výhradně kvantitativní hodnocení výstupů,
- nerespektování oborových specifik a nákladovosti oborů,
- nerespektování preferovaných okruhů aplikovaného výzkumu,
- libovolné stanovování vah výsledků,
- nerozlišování typů VO podle jejich rolí a cílů,
- každoroční změny směřující k opravám disbalancí,
- malá podpora metodiky vědci, odrazuje od spolupráce,
- přímá vazba na institucionální financování vede k mechanistickému rozdělování peněz podle Metodiky i na malé pracovní celky.

Desatero zásad Metodiky 2012 – I

Na vědomí se teď dává skvělá předkládací zpráva –
– slibuje nám zbrusu novou Metodiku oborovou:

➤ **Předkládací zpráva Metodiky 2012**

„Znění textu Metodiky 2012 vychází z principů předchozích metodik a pokračuje v trendu jejich vývoje od systému hodnotícího celou oblast výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jednotným algoritmem k oborově diferencovaným metodikám. Zároveň návrh reaguje na kritiku trendů, které byly částečně vyvolány předchozím způsobem hodnocení.“

„Snaha o potlačení nežádoucích efektů stávajícího způsobu hodnocení vyústila v návrh modifikací, který je založen na následujících zásadách:“

Zásada první

☒ Formulovaný záměr

Každá oborová skupina / podskupina má svoji metodiku hodnocení.

☒ Skutečnost

Oborové skupiny jsou formalisticky odlišeny pouze v rámci „principu renormalizace“ na základě podílu na celkovém počtu získaných bodů podle minulých Metodik (není jasné, z jakého období a z jakých výzkumných aktivit) a na základě finančních prostředků poskytovaných na jedinou z výzkumných aktivit – výzkumné záměry.

Procentní alokace IP na oborovou skupinu je stanoven jako aritmetický průměr procentního podílu na výsledcích a procentního podílu na financích VZ.

Zásada druhá

❖ Formulovaný záměr

Spojení oborových skupin Společenské vědy a Humanitní vědy do jedné – zdůvodněno jejich „podobné chování z hlediska publikačních aktivit“ (odkaz na NRRE), uvnitř skupiny „uplatněny tři podoborové metodiky hodnocení.

❖ Skutečnost

Nejde o žádný koncepční krok, ale úpravu provedenou bez hlubších analýz (stejně jako samo rozdělení na oborové skupiny).

Proč vyžaduje „podobné chování“ zavedení zvláštních „podoborových metodik“? Co to je „podobné chování“?

Zásada třetí

➤ Formulovaný záměr

„Výsledky druhů B a C (odborná kniha, kapitola v odborné knize) budou hodnoceny pro tyto účely vytvořenými odbornými komisemi. Tento postup zajistí hodnocení kvality výsledků.“

➤ Skutečnost

Nehledě na obecnou nesmyslnost této zásady:

- cca 2500 nových knih každoročně (vyplývá z dosavadních tabulek),
- cca 100 hodnotitelů v panelech (podle textu Metodiky),
- 2 hodnotitelé na jednu knihu → 50 knih na jednoho hodnotitele ročně, tj. jedna kniha týdně.

Z těchto počtů vyplývá principiální nemožnost poctivě, kvalifikovaně a objektivně knihy zhodnotit.

Zásada čtvrtá

Formulovaný záměr

„ ... zásadní změna způsobu hodnocení výsledků aplikovaného výzkumu, která má za cíl zamezit nekontrolovatelnému nárůstu těžko ověřitelných a často nepotřebných aplikačních výsledků.“

Skutečnost

Složitý způsob počítání bodové hodnoty aplikovaných (tzv. „nepublikačních) výsledků nekonzistentní se způsobem bodování výsledků publikačních.

Body za publikační a nepublikační výsledky se nakonec sečtou. Nebyly provedeny žádné zkušební výpočty, zda tento způsob hodnocení vůbec může naplnit požadavek zásady.

Zásada pátá až devátá – I

☒ Formulovaný záměr

- fixace bodů / finančních prostředků na oborové skupiny (stanovena tabulka – viz zásada 1),
- fixace finančních prostředků v poměru 85 : 15 na „publikační“ a „nepublikační“ výsledky (dříve základní a aplikovaný výzkum),
- kontinuita způsobu hodnocení (obodováno a pak převedeno na finance),
- meziroční kontinuita z hlediska přidělovaného počtu bodů,
- 20% bodů podle M 2012, 80% rozpočteno podle M 2011.

Zásada pátá až devátá – II

☒ Skutečnost = „renormalizace“

- poměr bodového hodnocení výsledků aplikovaného a základního výzkumu je 15 : 85,
- poměr bodového hodnocení v oborových skupinách je stanoven tabulkou určenou podle popisu v zásadě první, stanoveny poměry bodů za výsledky určitého typu podle oborových skupin
- celková bodová hodnota předem stanovena (2 700 000 bodů), podle M 2012 jen 20% bodů, 80% bude rozděleno mezi výsledky 2007-2010 v poměru jejich bodového hodnocení podle M 2011.

Zásada desátá

☒ Formulovaný záměr

Patenty budou hodnoceny individuálně.

☒ Skutečnost

Způsob hodnocení záleží na tom, v rámci jakého projektu byl výsledek vytvořen. Hodnocení je jiné u patentu v rámci projektu základního výzkumu (podle Metodiky), patent v rámci projektu aplikovaného nebo smluvního výzkumu, popřípadě v kombinaci se základním výzkumem podle jiných kritérií.

Vady a dopady renormalizace

I když dalo značnou práci stvořit renormalizaci, leckdo by dnes raději volil metodiku pokus - omyl.

- ❏ principy stanoveny bez analýz a zkušebních výpočtů,
- ❏ kvantitativní požadavky (bodové alokace na oborové skupiny, aplikovaný versus základní výzkum,...) stanoveny nekvalifikovaně,
- ❏ sporný způsob samotného provedení renormalizace (v M 2011 se hovořilo o složitých matematických postupech, nebyly však vysvětleny, nyní se postupuje zřejmě již jen – „ručně“),
- ❏ možnost znehodnocení výsledků renormalizací,
- ❏ dopad na další zdroje financování (specifický výzkum, příspěvek na vzdělávání).

Skryté „renormalizace“ – I

M 2012: Postup pro výpočet finanční hodnoty bodu

Krok A (bylo už i v M 2011):

- Rada při návrhu státního rozpočtu postupuje podle § 5a odst. 2 zákona, dále podle čl. II. zákona č. 110/2009 Sb.
- Rada navrhne na základě předchozích usnesení vlády celkový objem institucionálních prostředků určených na výzkumné záměry a rozvoj VO.
- Od takto určené celkové výše prostředků se odečtou veškeré přecházející závazky na VZ podle čl. II zákona č. 110/2009 Sb.
- Výsledné číslo odpovídá výši všech finančních prostředků určených na institucionální financování rozvoje VO.

Krok B:

- Částka z kroku A se vydělí číslem 2 700 000 a tím je stanovena finanční hodnota jednoho bodu. Tato finanční hodnota bodu bude použita při určení výše IP na rozvoj VO pro všechny poskytovatele.

Skryté „renormalizace“ – II

Skutečný postup?

Krok A':

Neprůhledné přepočty (algoritmus nezveřejněn) bodového hodnocení v souvislosti s výzkumnými záměry, jejichž poskytovatelem bylo MŠMT, se zástupným zdůvodněním „aby nedocházelo k dvojímu financování“.

Krok B':

Potřebujeme takto ušetřené peníze dát jinam, abychom mohli dostat slibům vysloveným politiky.

K čemu jsou připomínková řízení?

Řešení je předem dáno – slovo „neakceptováno“ objeví se v každé z linek formuláře připomínek.

O tom, jak se připomínky „berou vážně“, svědčí i tato formulace:

➤ „Ověření existence výsledku, provedením fyzického ověření, zda výsledek existuje...“

Požadavek její opravy byl v vznesen již v připomínkovém řízení k M 2011. „Neprošlo“ to, V M2012 se věta opět objevuje.

Projekt OP VpK – oborová Metodika

Proč jen máme stále sklony rozhazovat miliony?
Přestaňme už razit heslo: „Bez projektů by to nešlo“!

- ❏ Jaké budou provedeny analýzy?
- ❏ Bude se vycházet ze zjištění Technopolis získaných řešením devadesátimilionového projektu? Jak?
- ❏ Proč je souběžně opravována Metodika, když je už od roku 2010 jasné, že je odborně pochybená?
- ❏ Jaké budou principy nové oborové metodiky? Peer review? Dotační formule? Výkonnostní kontrakty? Zahraniční zkušenosti?
- ❏ Struktura projektu, příprava, postup a harmonogram řešení? Rozpočet projektu?

A to je konec...

... doufejme, že nikoli vědy v Čechách.

